NUM XXXXI.

w SOBOTĘ DNIA 7. PAZDZIERNIKA ROKU 1780.

Z LITWY.

Z Wilna dnia 7. Października.

W przeſzły Wtorek w Kościele tuteyſzym Swięto-Jańſkim, przy wſpaniałym Katafalku w rzęſiſte ognie, załobne ozdoby i Doktorſkie inſignia koſztownie przybranym, ſolenne odprawiły ſię Exekwie za duſzę s. p. Jmci Xiędza *Jana Chwaliera* Rektora Akademii tuteyſzey, Kanonika *Inflatſkiego*, S. Teologii i SS. Kanonow Doktora, gdzie po Licznych SS. Offiarach i Wigiliach, Senat Akademicki, żałośny z utraty Wielkiego Męża, Oświeconego pierwiey przez Lat ciągłych kilkanaście Nauk wyżſzych Profeſsora, a oſtatecznie Godnego ze wſzech miar Akademii tuteyſzey Rektora, nie poſpolite uprzeymości ſwoiey i wyſokiego ſzacunku uczynił oświadczenie, kiedy otoczywſzy, wſpaniały Katafalk w paradnym Doktorſkim ubierze aſsyſtował Mſzy Wielkiey miianey przez J. X. *Erdmana* S. Teologii i SS.

Kanonow Doktora, Prefekta Akademii, po którey J. X *Ławrynowicz* Nauk Wyzwolonych i Filozofii Doktor, Sztuki Krasomowfkiey i Rymotworfkiey od 7. lat Profefsor wyborną miał mowę, w którey Jmieniem Senatu i Całey Akademii oświadczył żal powfzechny tym więkfzy, im więkfzą Akademia ponioſła fzkodę z utraty tak godnego Rektora, który łącząc gruntowną cnotę i pobożność z wyfoką nauką, był oney zafzczytem i ozdobą.

Z TUREK

Z Konſtantynopola dnia 2. Sierpnia.

Jmć Pan de *Stachieff* Poſeł *Roſſyiſki* odebrawfzy w przefzłym tygodniu Liſty od ſwego Dworu, donioſł *Porcie*, iż Eſkadra od 15. wielkich woiennych okrętow *Roſſyiſkich* wyfzła iuż z Portu *Cronſtadt*, z których pięć ma krążyć na Morzu *Srzódziemnym* dla obrony przeciwko wſzelkim napaściom handlu i żeglugi Państw oboiętnych; a że *Porta* oczywiście pokazała, iż niechce cierpieć dalfzego na ſwych Morzach wolney Państw oboiętnych żeglugi przerywania, dała tego wyraźny dowod, gdy Statek Kupiecki *Roſſyiſki Xiąże Konſtantyn* nazwany, a od iednego Armatora *Francuſkiego* zabrany, przywrócić kazała: z tey przyczyny pomieniony Miniſter ma zlecenie donieść imieniem ſwoiey Monarchini, iż żaden woienny okręt *Roſſyiſki* na Morzach *Tureckich* nie ukażeſię.

Z FRANCYI

Z Paryża dnia 28. Sierpnia.

Gazeta *Francuſka*, w którey od kilku tygodni nic oſobliwſzego nie czytaliśmy, ważnieyſze teraz w ſobie nowiny zawiera. Znayduiemy tam na przód Liſty *Londyńſkie* o zabraniu Flot *Angielſkich* w liczbie 52. okrętow, do *Indyi Wſchodnich* i do *Ameryki* płynących, iako też o powrócie z ſwą Flotą Amirała *Géary* dnia 18. tego Mieſiąca do Portu *Spitead*. Czytamy także opiſanie mocney bitwy, którą Fregata naſzá *Nimfa* odprawiła, nim ſię Fregacie *Angielſkiey Florze* poddała. Znayduiąſię oraz w niey Liſty *Madryckie* o wielkim Króla Jmci *Hiſzpańſkiego* do Hrabiego d' *Eſtaing* przywiązaniu (z którym po dwie codzień godziny ſam na ſam zabawiaſię) donoſzące. Z tychże Liſtow dowiaduiemyſię, iż Don *Barcelo* zabrał cztery Statki w nocy z *Gibraltaru* płynące, w których znalazł kilka Familii znacznych, ze wſzyſtkiemi ſwemi bogactwami z *Gibraltaru* wyprowadzaiącychſię. Zamyſł ten wynoſzeniaſię z tey Fortecy ieſt nie małym dowodem, iż tam wielki być muſi niedoſtatek żywności; i przeto powſzechne to ieſt zdanie, że ieżeli nieprzyiaciele nie opatrzą tey Fortecy przed Grudniem, nie-

będzieśię mogła trzymać przez całą zimę, zwłaszcza ieśli będzie mocno szturmowana i ściśniona, iako do tego wszelkie tam czynią przygotowania. Pisma zaś *Londyńskie* donoszą nam, iż nowy nasz Statek Korsarski od 64. armat *Hrabia Artezyi* nazwany, wzięty jest od *Anglikow* w *Kanale S. Jerzego*. Zdaiesię, iż wszystkie te okręty są nieszęśliwe, które maią imie *Artezyi*; ponieważ iak Roku przeszłego dwa takie Statki Korsarskie *Hrabia Artezyi* i *Hrabina Artezyi*, tak i tego dwa inne tegoż imienia okręty, to jest, *Hrabia Artezyi* i *Stany Artezyiskie*, *Anglikom* dostałysię. Cosię tycze tego ostatniego okrętu, pisano pierwiey z *Lizbony*, iż Kapitan tego Pan *Fabre* w łeb sobie strzelił z rozpaczy; lecz teraz pewną mamy wiadomość, iż nie on, lecz ieden z iego okrętu Officier Pan *Laffiteau* życie sobie odebrał.

Z ROSSYI.

Z Petersburga dnia 15. Sierpnia.

Xiąże Jmć *Pruski* ma tu przybyć w pierwszych dniach nadchodzącego Miesiąca; i z tey przyczyny pracuią tu pilnie we dnie i w nocy około przygotowania tych uroczystości, które w czasie bytności tego Gościa w tey Stolicy będą dla niego sprawowane. Generał-Maior Paweł *Potemkin* Kawaler Orderu *S. Jerzego* Synowiec Xiążęcia tego Jmienia, ma zlecenie od Jmperatorowey Jeymci, aby iechał aż do *Rygi* na przyięcie tam tego Gościa, i przyprowadzenia Go do tey Stolicy; Słychać nawet, iż sam Wielki Xiąże Jmć *Rossyiski* wassystencyi Xiążąt *Potemkina* i *Wołkońskiego* o kilka ztąd mil przeciwko temuż Gościowi wyiedzie.

Xiąże Jmć de *Ligne* Generał Feldmarszałek Woysk Cesarskich przyiechał tu przed kilką dniami z Xiążęciem Synem swoim Porucznikiem w tymże Woysku, iako też z Kawalerem *Delisle* Pułkownikiem w Woysku *Francuskim*, i stanoł w Pałacu Margrafa de *Verac* Posła *Francuskiego*.

Z HOLLANDYI.

Z Hagi dnia 7. Września.

Xiąże Jmć *Stadhuder* powrócił iuż w przeszły poniedziałek z Zamku swego *Loo*, gdzie nie spodziewaiąśię iuż Króla Jmci *Szwedzkiego*, ponieważ część nawet owey Gwardyi, która na przyięcie tego Monarchy do pomienionego Zamku maszerowała, z drogi wrócono.

Z ANGLII.

Z Londynu dnia 29. Sierpnia.

W przeszłą Srzodę Dwór odebrał z *Jamaiki* Listy, w których ma się donosić, iż Flota nasza

z żywnościami i rynsztunkami tamże przybyła, iż J. Pan *Walsingham* z Amirałem *Rodney* złączyłsię, i że częste deszcze nie dopuściły naszym prędkiego wykonania ułożoney do Brzegow *Mexykańskich* wyprawy, przez co *Hiszpani* mieli czas do znacznego tamże wzmocnieniasię. Przed samym tegoż Statku, który te Listy przywiozł, z *Jamaiki* wyiazdem, część zbroyney z woyskiem okrętow wyszła z *Martyniki* końcem, iak domyślanosię, uderzenia na tęż Wyspę *Jamaikę*; wszakże obywatele żadney ztąd po sobie trwogi nie pokazywali, ponieważ ta wielkiey wagi Osada dobrze iest opatrzona, i zewsząd wzmocniona. Dnia zaś dzisieyszego przyszły Listy z *Nowego Yorku*. W tych się wyraża: iż do tego Portu przybyły niektóre Fregaty Królewskie, i różne okręty Kupieckie; że J. P. de *Ternay* wysadziwszy na Wyspę *Rhode-Island* 6000. Woyska *Francuskiego*, tęż wyspę wziął imieniem Króla Jmci *Francuskiego*, co *Amerykanow* mocno obruszyło; że w *New-Yorku* czekano na Amirała *Graves*, gdzie iuż stał Amirał *Arbuthnot* z 6. wielkiemi woiennemi okrętami i 4. Fregatami; że Generał *Clinton* powrócił iuż do tegoż Portu, a Generał *Kniphausen* pomaszerował był do *Elizabeth Town*, chcąc wydać generalną bitwę *Washingtonowi*, lecz ten przed nim uszedł; że na ostatek Amirałowie *Graves* i *Arbuthnot* wybieralisię na Wyspę *Rhode* dla uderzenia na J. Pana de *Ternay*, gdy tym czasem Generał *Clinton* miał przymuszać Generała *Washingtona* do bitwy. Z temi nowinami odebraliśmy i tę barzo niemiłą wiadomość (zwłaszcza po wiadomey dwóch Flot naszych, a z niemi na półtora Milliona *Funt: Szter:* utracie) iż inna Flota nasza Kupiecka płynąca do *Kwebeku*, oskoczona od okrętow Korsarskich nieprzyiacielskich, 12. Statkow utraciła.

Względem rozwiązazia teraznieyszego Parlamentu, i obrania w krótce nowego, żadney nie mamy pewności. Rozumieią owszem, iż ieśliby się co nam pomyślnego w tym czasie nie zdarzyło, przedłużony byłby tenże Parlament do swego prawem przepisanego czasu, to iest, do przyszłey wiosny; ponieważ w tych okolicznościach, w który h się teraz *Wielka Brytannia* znayduie, Ministrowie nasi mieliby wielką trudność do zebrania i przeciągnienia tyle na swą stronę Posłow, ile dotąd mieli: zwłaszcza iż Parlament *Irlandzki*, który rok temu czynił wielką i słuszną niespokoyność, poczoł znacznie Parlamentowi naszemu teraznieyszemu ulegać.

NUM: XXXI.

SUPLEMENT

DO GAZET WILENSKICH

w SOBOTĘ DNIA 7. PAZDZIERNIKA ROKU 1780.

Z Londynu dnia 1. Września.

Kompania naſza *Indyiſka* naieła 20. Statkow na potrzebę ſwego handlu *Indyiſkiego* i *Chińſkiego*. Sześć z tych Statkow maią być bez odwłoki naładowane rozmaitemi towarami na mieyſce tych 5. okrętow, które nam, iak wiadomo, dnia 9. przeſzłego Mieſiąca nieprzyiaciele zabrali. Podobnież poſtępuie *Miniſterium* naſze, gotuiąc dla *Indyi Zachodnich* po utracie dwóch Flot, nowe żywności, rynſztunki, i poſiłki. W przeſzły poniedziałek Amirał *Dygby* popłynoł znowu z 14. wielkiemi zbroynemi okrętami, maiącſię zatrzymać w *Plymouth*, póki zebrana tamże cała Flota, na powtórne krążenie nie popłynie. Mówią, że Amirał *Geary* złożył ſwą naywyżſzą Komendę, maiąc być zaſtąpiony przez Amirała *Palliſer* którego męſtwo i zdatność powſzechną maią zaletę; wſzakże nic pewnego o tym ieſzcze nie mamy. Wſzyſtkie okręty woienne, które w Portach naſzych ſtoią, naprawuiąſię z wielkim poſpiechem, i nie zadługo wielka naſza Flota ukażeſię na *Oceanie* w liczbie 38. okrętow ſzeręgowych, oprócz Fregat i innych Statkow zbroynych. Z *Irlandyi* donoſzą, iż do *Zachodnich* Brzegow tego Królewſtwa zawinela Kupiecka Flota z wyſp naſzych *Amerykańſkich*, i niektóre Statki Kompanii naſzey *Indyiſkiey*. Czekamy ieſzcze 18. innych z *Indyi* i z *Chin*. Statek ieden przybyły do *Boſtonu*, a drugi do *Cork* Portu *Irlandzkiego* wyſłany z *Boſtonu*, przywiozły znacznych Officierow z Woyſka Generała *Burgoyne*, których *Amerykanie* za zabranych ſwych przy dobyciu *Charles Town* Officierow w zamianę oddali. Teraz właśnie dowiaduiemyſię, iż Król Jmć wydał Uſtawę, Parlament teraznieyſzy rozwiązuiącą i obranie nowego nakazuiącą, który dnia 7. Listopada Roku terazniey-

ſzego ma być zgromadzony.

Z Leydy d. 12. Września.

W Liſtach oſtatnią pocztą z *Londyuu* odebranych czytamy wiadomości naſtępuiące. Dnia 29. przeſzłego Mieſiąca prezentowany był Królowi Jmći *Angielſkiemu* przez Jmci Pana de *Simolin* Poſła od Dworu *Petersburſkiego*, Hrabia de *Romanzow* Szambelan Jmperatorowey Jeymci *Roſſyiſkiey* Syn Feldmarſzałka tegoż imienia. Niewiadomo ieſt, czy przybycie tam tego młodego Cudzoziemca ściąga ſię w czym do przedſięwziętych od Państwa *Roſſyiſkiego* śrzodkow na obronę przywileiow Oboiętności, co bez wątpienia nieſkończy ſię na niczym, ieśli *Wielka Brytania* nie zechce przyiąć tego Traktatu, który handluiące Państwa oboiętne zgodnie ułożyły. Tym czaſem Armator ieden *Angielſki* zaprowadził do Portu ſwego *Falmouth* Statek ieden pod banderą *Roſſyiſką*, który z wielką kwotą konopi i żelaza płynoł z *Rygi* do *Nantes* Portu *Francuſkiego*. Nim będzie wiadomo, iak ſobie Dwór *Petersburſki* po tey wyrządzoney ſwemu Pawilonowi krzywdzie poſtąpi, tym czaſem trzy *Roſſyiſkie* Eſkadry oddaliły ſię od Portow *Angielſkich*, i na naznaczone ſwe krążenia popłynely. Pierwsza z nich maiąca 5. Okrętow ſzeręgowych i iednę Fregatę pod Komendą Contra Amirała *Cruſe* udała ſię z *Dunes* na Morze *Północne*; dwie zaś inne w liczbie 10. teyże co i pierwsze wielkości Okrętow z trzema Fregami, zoſtaiące pod Komendami Contre-Amirałow *Boriſſowa* i *Palibina*, popłynely z *Plimouth* ku Brzegom *Francuſkim*; z których iednak Okrętow ieden maiący wielu chorych powrócił w kilka dni potym nazad do tegoż Portu, gdzie mu wszyſtkiego, czego potrzebuie, pilnie doſtarczaią. Między temi *Angielſkiemi* wiadomościami donoſi ſię także, iż Amirał *Digby* d. 28. przeſzłego Mieſiąca popłynoł z *Portsmouts* z 14. wielkiemi Okrętami i z 2. Fregatami na zaſłonę powracaiących do *Anglii* Flot Kupieckich; i że Amirał *Geary* i Vice-Amirał *Darby* złożyli ſwe Komendy, iuż drugi z nich kazał zdiąć ſwóy Pawilon, i wyiechał z *Portsmuth.* Przyczyną tego ich oddaleniaſię, ma być zanieſiona od Kawalera *Collier* Komendanta iednego z Floty Okrętu przeciwko nim ſkarga, w którey ſię żali, iż gdy gonił dwa nieprzyiacielſkie Okręty, żadney ani od Amirała *Geary*, ani od Vice-Amirała *Darby*

nie miał daney ſobie pomocy, lubo dawał na to znaki, i przeto też Okręty uſzły do Portu *St. Andero*, a to był Okręt *Francuſki Niezwyciężony* od 110. i Fregata *Venus* od 40. armat. Cożkolwiek ieſt, oddaleniesię to tych dwóch Amirałow żadney wątpliwości nie podlega; to iednak nie ieſt rzecz cale pewna, którą za wątpliwą miano, że naywyżſzą Komendę obeymie Vice Amirał *Hugues Palliſer*, ponieważ piſzą, iż Król Jmć chce ſię trzymać porządku Woyſkowego, podług którego przypada ta Ranga na J. Pana Jakuba *Young* Amirała Bandery *Białey*, który przed trzema laty miał Komendę nad iedną Eſkadrą pod *Antygoą*. Co ſię tycze Amirała *Rodney*, odebrał wprawdzie od niego Liſty Miniſter Departamentu morſkiegò, ale nic z nich do publiczney wiadomości ieſzcze nie wyſzło. To tylko w prywatnych Liſtach z *Ameryki* do *Londynu* doniosło ſię, że Eſkadrę pomienionego Amirała *Rodney* miały powiękſzyć trzy przyſłane mu wielkie Okręty, i że dwa *Hiſzpańſkie* z Eſkadry Dona *Solano* Okręty z wielką liczbą Statkow naładowanych potrzebami woiennemi popłynęły do *Hawany* i innych ſwoich Oſad, a 10. pozostałych teyże Eſkadry Okrętow przyłączyło ſię do Hrabiego de *Guichen*. W tychże *Londyńſkich* Liſtach czytamy, iż dwa owe Okręty które dla odkrycia i poznania nowych Kraiow około Ziemi z ſławnemi Geografami *Cook* i *Clarke* krążyły szczęśliwie do *Anglii*. powróciły. Co zaś do Liſtow z *Niemiec* oſtatnią pocztą odebranych, czytamy w nich tę nayważnieyszą ze wszyſtkich nowinę, iż Król Jmć *Pruſki*, nim powrócił z *Szląſka* do *Berlina*, niedaleko *Troppau* z Cesarzem Jmcią widział ſię.

Z NIEMIEC

Z Wiednia dnia 26. Sierpnia.

Jmć Xiądz *Garampi* Nuncyuſz Stolicy *Apoſtolſkiey* udawſzyſię dnia zawczorayſzego z trzema paradnemi poiazdami do Dworu, przy Ołtarzu na ten koniec umyślnie przygotowanym, odbierał od Arcy-Xiążęcia Jmci *Maxymiliana Auſtryackiego*, iako Koadiutora Arcybiſkupſtwa Kolońſkiego i Biſkupſtwa *Monaſterſkiego*, Wyznanie wiary, które nowi Biſkupi po ſwey nominacyi zwykli czynić. Dnia wczorayſzego wieczorem Posłowie i Miniſtrowie Cudzoziemſcy iezdzili do Zamku *Schönbrum* z powinſzowaniem temuż Arcy-Xiążęciu Jmci obrania iego na Biſkupſtwo *Monaſterſkie*. Jmć Pan Baron de *Belderbuſch*, który tu był przybył

z *Bonny* iako Poseł od Xiążęcia Jmci Elektora *Kolońskiego* z pierwszą o tym obraniu nowiną, odebrał w podarunku od Cesarzowey Jeymci Królowey kosztowną Tabakierę brylantami sadzoną.

Z Frankfortu dnia 7. Września.

Xiąże Jmć *Galliczyn* Poseł *Rossyiski* przy Dworze *Wiedeńskim*, iadący do *Spa*, zabawił kilka dni w naszym Mieście, do którego dnia wczorayszego przybył Xiąże Jmć *Boratyński* Poseł także *Rossyiski* przy Dworze *Wersalskim*, i zaraz w dalszą podróż na *Lipsk* z licznym pocztem udalsię.

Z Kliwii dnia 13. Września.

Nie bez przyczyny napisaliśmy w iedney naszey Gazecie, z okoliczności Obrania Arcy-Xiążęcia Jmci *Maxymiliana* na dwoiaką Koadiutoryą *Kolońską* i *Monasterską*, iż Dwór *Wiedeński* na tym nie przestanie. Dowiaduiemysię teraz w rzeczy samey, iż ten Dwór wysłał Barona de *Lerbach* do *Würtzburga* końcem wyrobienia ieszcze tego wielkiego Biskupstwa Koadiutoryi dla Arcy-Xiążęcia Jmci *Maxymiliana Austryackiego*.

DONIESIENIE z WILNA

W Drukarni tuteyszey J. K. Mci przy Akademii Wileń: nayduią się Księgi 1. Tractatus de concursibus, collationibus et vacationibus Parochiarum aliorumque beneficiorum, et de re Parochiali universa. T. III. 2, Hadriani Cardinalis de Vera Philosophia in Quatuor Ecclessiæ Doctoribus 3. Praxis Secretariæ Tribunalis perutilis Ordinandis, Confessariis, parochis et Episcoporum Cancellaris. 4 Hierarchia Ecclesiastica Canonico Theologice exposita. T. III. 5 Historia Ecclesiastica Auctore Hyacintho de Graveson. Ord Præd. T. VI: 6. Prælectiones Theologiæ Petri Gazzaniga Ord. Præd T. III.

w Roku 1780. Dnia 26. 7bra Uciekł Lokay, od Jmć Pana Korsaka *Podwoiewodziego Połockiego będącego w Wilnie, imieniem Franciszek* Brodowski *urody srzedniey, suptelny, twarzy okrągłey włos czarny z kusą barwą, surdut Lobayski Szaraczkowy szalonem ponsowym poły podszyte, guziki białe, spodnie tym samym kolorem Hayduckie, sznurkiem włoczkowym ponsowym osznurkowane, zobu stron Frezelki takież ponsowe, kaftanik drylichowy wpaski stary; który wziął Talarow 500. we złocie, Jmperyałow 35. a reszte, złotem Hollenderskim, który, jeżeliby gdzie ukazał się, upraszam onego do Wilna przystawić do kamienicy, J. Pana* Morykoniego, *gdzie znaczną na grode odbierze.*